

PRAŽSKÝ přehled KULTURNÍCH POŘADŮ

10*2024

72. ročník

S námi máte přehled!

HUDBA A TEXTY
EDDIE PERFECT

LIBRETO
SCOTT BROWN a ANTHONY KING

BEEETLEJUICE

MUZIKÁLOVÁ KOMEDIE

HUDEBNÍ DIVADLO
KARLÍN

WWW.HDK.CZ

Podle filmu the Geffen Company,
scénář Michael McDowell a Larry Wilson
Uváděno ve spolupráci s Music Theatre International
www.mtishows.eu

Prima

BLESK

kdykde

RPM

DERMACOL

PRAGUE BOATS

sodastream

LIBRETSKÉ
LAHŮTKY

VAJBAR

PRAHA
PRAHA
PRAHA
PRAHA

Elektronické vydání

www.prazskyprehled.cz

Týden **turistických informačních center**

nabídne bohatý program a zábavu pro všechny

V termínu od 24. do 30. října 2024 proběhne již V. ročník Týdne turistických informačních center. Cílem akce je zdůraznit význam fungování infocenter i v dnešní digitální době a představit široké veřejnosti rozmanitou práci jejich zaměstnanců.

Akce začíná na Světový den pro rozvoj informací vyhlášený OSN, který zdůrazňuje důležitost přístupu k informacím v moderním světě.

Do letošního týdne TIC se zapojí více než 200 certifikovaných infocenter, která připravila širokou nabídku aktivit. Pro návštěvníky budou připraveny zábavné kvízy, kostýmované prohlídky, tvořivé dílny pro děti nebo ochutnávky regionálních produktů. Některá centra nabídnou návštěvníkům možnost nahlédnout do běžně nepřístupných míst či si na vlastní kůži vyzkoušet práci informačního pracovníka.

Například ve Vimperku zpřístupní zvonici zdarma a nabídnou ochutnávky regionálních produktů. Komentované prohlídky pro děti s názvem „Na den štrajchpuďlíkem“ připravují ve Frýdku-Místku. V Bartošovicích na Novojičínsku uspořádají podzimní pooderské rybářské slavnosti. Maxíkovo dětské infocentrum s tvůrčími dílnami pro děti otevřou ve Kdyni. Plzeňská infocentra chystají pro veřejnost prohlídky radnice a Loosových interiérů.

Speciálním lákadlem pro sběratele jsou výroční turistické známky a vizitky, které byly vytvořeny k příležitosti 30 let výročí Asociace turistických in-

30. ŘÍJNA 2024
24-30
**TÝDEN
TURISTICKÝCH
INFORMAČNÍCH
CENTER**

Poládá v návaznosti
na Světový den pro rozvoj informací
Asociace turistických informačních center ČR
a turistické informační centrum

V termínu
Těšit se můžete na

30 AT.I.C.
Česká republika
1994-2024

facebook.com/aticcr
www.aticcr.cz

Turistické informační centrum
PRVNÍ KROK NA VÁŠICH CESTÁCH

formačních center ČR. Z každého kraje vznikla jed-
na unikátní známka, kterou lze získat na vybraných
TIC. A nejen to – na fanoušky sběratelských suve-
nérů čeká také malovaná komiksová pohlednice
z edice Pidifkr, která s nadhledem zachycuje život
v infocentrech.

Program zapojených TIC
<https://aticcr.cz>

Milí čtenáři,

věřím, že jste si dosytnosti užili babího léta a do podzimu vykročíte s naší nabídkou kulturních programů. Mám pro vás opět několik doporučení na zajímavé programy, posuďte sami.

V kinech budete moci zhlédnout hned dva snímky o ženách, jejichž osudem se stala fotografie. Prvním je dokument o české fotografece Libuši

Jarcovjákové, který pod názvem Ještě nejsem, kým chci být, mapuje životní osudy této legendy světové fotografie. Portrét přináší pohled na život nekonvenční ženy, která žila a žije naplno a na svých fotografiích zachytila pestrou škálu témat. Film můžete doplnit návštěvou retrospektivní výstavy umělkyně ve Veletržním paláci v Holešovicích. Druhým filmem je hraný snímek o válečné fotografece Lee Miller, která se vzdala kariéry modelky a vydala se zachytit hrůzy osudů vojáků na frontě a koncentračních táborů za druhé světové války. Oba filmy vřele doporučuji.

V druhé půlce měsíce začne již 22. ročník Malostranských komorních slavností, které se budou konat ve Valdštejnském paláci na Malé Straně. Tentokrát jsou koncerty věnovány 200. výročí narození Bedřicha Smetany. Program najdete v naší rubrice Koncerty a vstup je jako obvykle volný.

Dalším inspirativním koncertem bude určitě provedení Smetanovy Mé vlasti na dobové nástroje orchestrem Musica Florea pod vedením Marka Štryncla. Dílo zazní v autentické romantické interpretaci a bude také vydáno jako nahrávka na CD. Koncert se uskuteční 29. října v Kulturním domě Ládví. Jste srdečně zváni.

V Centru současného umění DOX připravili novou výstavu sochaře Stefana Milkova, který je zakládajícím členem skupiny Tvrdohlaví, Jeho originální díla můžeme najít na různých místech hlavního města, mj. v zahradě kláštera sv. Anežky nebo v Dejvicích. Jistě navštivte.

V Museu Kampa bude zahájena nová výstava o historii českého grafického designu, která představí stovky exponátů – plakáty, knihy, časopisy, logotypy a mnohé další. Expozici doplní doprovodné programy a workshopy. Nenechala bych si ujít.

Přeji všem našim čtenářům obohacující kulturní zážitky a příjemné podzimní dny.

Alice Braborcová

rozhovor	2
s Davidem Frýdlem	
architektura	3
Za poklady pražské architektury	
KAM s Vojtěchem Kašparem za památkami	4
redakce zve	6
Výstava „Kniha je Art“	
Děti tvoří hřiště	
knižní tipy	7
pražská kultura před 67 lety	10
ohlédnutí	11
Karel Heřmánek	
kalendárium	12
divadla	18
film	24
koncerty	26
kluby, kulturní centra	30
galerie, výstavy	32
památky	36
muzea	40
volnočasové aktivity	46
křížovka, soutěže, výherci	48

PRAŽSKÝ PŘEHLED

kulturních pořadů

měsíčník, ročník LXXII

vydává: Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3 | IČ: 04892232 | tel.: +420222944816-7 |

mobil: +420602223279 | e-mail: redakce@kamocesku.cz |

www.kamocesku.cz | registrováno: MK ČR E 10266 | ISSN 0862-9293

grafický design: KAM po Česku

distribuce: elektronicky, zajišťuje redakce

předplatné: Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

foto na titulní straně: Hudební divadlo Karlín

Za zveřejnění inzerce a PR článků odpovídá zadavatel. Za změnu programu odpovídá pořadatel. Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena.

© Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

s Davidem Frýdlem,

principálem Vršovického divadla MANA

Sympatický farář Církve československé husitské David Frýdl má kromě své farnosti na starosti i chod Divadla MANA v pražských Vršovících, které dnes patří k respektovaným divadelním scénám. Zároveň je otcem osmi dětí. Ti všichni jsou mu vším, zároveň ho ale drží při zemi: „Pomáhá mi jistá míra nadhledu, humor, nebrat se tak vážně, manželka, která mě drží při zemi, když nabírám příliš vysoký kurs a naše děti,“ říká Frýdl a srdečně zve k návštěvě Vršovického divadla MANA.

David Frýdl

Vystudoval jste elektrotechniku, pak jste se dal na duchovní cestu. Co Vás přivedlo k divadlu?

Řekněme, že to byl nejprve můj biskup, když mě ustanovil farářem ve Vršovících, kde součástí kostela je také divadlo, a potom personální nouze, když se hledala osoba, která bude toto divadlo vést. „Ty jsi tam pořád,“ slyšel jsem neustále. „Tak můžeš být farář i principál.“ A tak jsem obojí, možná jediný na světě v této dvojroli.

Petr Klimeš, Kateřina Macháčková, Ema Brezinová a Adrian Jastraban v nové hře Lajf

V současnosti se ve vašem divadle zkouší představení Lajf, hra o eutanazii. Není to příliš smutné téma?

Jak napovídá název, který dal této skvělé hře její autor filmový scénárista Marek Epstein, je to hra o životě, víc než o smrti. Jak pravil básník František Halas: „Smrt není popřením života, ale ostnem, který zvyšuje lásku k němu. Jen žabí horizonty končí u zdí hřbitova.“ A o tom je road movie na divadle – hra Lajf. Diváci tak mají u nás již druhou možnost potkat se s tvorbou Marka Epsteina. Po jeho vynikající detektivce, až mrazivém thrilleru s Martinem Dejdem Mléčné sklo, přicházíme nyní s neméně skvělým Lajfem. Žádný důvod k obavám, Epstein vás zatlačí do sedaček v divadle stejně působivě, jako to umí v kině, nebo v televizi. A protože jsme

Vršovické divadlo MANA

„Smrt není popřením života, ale ostnem, který zvyšuje lásku k němu. Jen žabí horizonty končí u zdí hřbitova.“
František Halas

pod kostelem, je nad námi i anděl Páně a pro strach máme uděláno!

Co je pro vaše divadlo typické kromě toho, že je součástí kostela?

Rodinné prostředí, nezaměnitelný prvorepublikový génus loci. Jediné a poslední dřevěné divadelní sedačky značky Thonet z roku 1905, kterým jsme opatřili polstrování pro větší pohodlí našich diváků. Už si u nás nevrznou, a když přeci, tak jenom občas a tlumeně.

Na co byste do Divadla MANA nejraději pozval diváky?

Nejraději zvu do našeho divadla na kteroukoliv z osmnácti her, které máme v současné době na repertoáru. A nechtějte po mně jeden název. To je, jako bych měl jmenovat ze svých dětí to nejmilejší. Mám je rád všechny stejně: děti i naše inscenace.

A na co dalšího se mohou diváci těšit do Vršovického divadla MANA v nové sezóně?

Po premiéře Lajfu nás v neděli 20. října čeká již druhý díl oblíbeného pořadu Otevřená zповědnice. Jedná se o projekt na pomezí žánrů, ve kterém církve společně s divadlem otvírá závažná témata, která hýbou společností. Loni to bylo téma sexuálního násilí, letos v duchu otázek, které nastoluje hra Lajf je v centru naší pozornosti eutanázie jako celospolečenský fenomén. A abychom divákům dali vydechnout od náročných témat, na listopad pro nás režisér Radovan Lipus připravuje divadelní adaptaci kouzelné knížky Geralda Durrella Ptáci, zvířata a moji příbuzní. V týmu herců našeho divadla přivítáme výraznou mladou posilu s hereckou krví v žilách nejenom po rodičích, ale také po svém dědečkovi Jiřím Hrzánovi: Tondu Holuba. Spolu s Jitkou Smutnou a dalšími herci nás zavedou na ostrov Korfu, kam přesídlila mladá britská rodina, aby tam začala nový život. Tím se rozehrává celá řada humorných, dramatických, ale také výsostně lidských momentů, které nezapomenutelným způsobem zachytil Gerald Durrell ve svých vzpomínkách.

Staráte se o farnost, divadlo a zároveň máte osm dětí. Jak to časově zvládáte?

To nechávám bez odpovědi, ale moje žena by vám k tomu jistě něco pěkného řekla. A když ne manželka, potom naše umělecká šéfkyně Věra Mašková. Ta by mohla vyprávět...

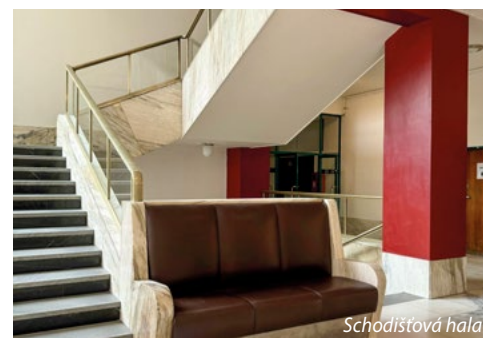
Pro Pražský přehled Jana Bryndová

Za poklady pražské architektury

Dům Radost

Stavba, která bývala označována za první pražský mrakodrap, tvoří dominantu Žižkova a výrazně se uplatňuje v pražském panoramatu. Mladí projektanti a příslušníci avantgardy Josef Havlíček a Karel Honzík prosadili pod vlivem švýcarského architekta a teoretika Le Corbusiera pokrokový křížový půdorys budovy, díky kterému je budova prostoupena denním světlem.

Dům Radost (od roku 2019), dříve Dům odborových svazů (před listopadem 1989 ROH) a původně Palác Všeobecného penzijního ústavu je cennou ukázkou českého a evropského funkcionalismu. Dům se pyšní dvanácti patry, což bylo na tehdejší dobu něco nevídaného. Tenkrát šlo o nejvyšší budovu v Československu a jednu z nejvyšších budov v Evropě. Soutěž na stavbu proběhla v roce 1929. Architekti ve svém návrhu porušili veškerá pravidla tehdy vypsání soutěže na blokový půdorys, i přesto zvítězili. Výstavba funkcionalistické budovy,

kteřá vyrostla na místě, kde kdysi bývaly dvě viniční usedlosti a později pražská obecní plynárna, trvala dva roky. Mezi jarem a podzimem 1932 nejprve vyrostla železobetonová konstrukce, během následující zimy přibýly cihlové příčky, aby na jaře 1933 mohli dělníci začít s instalací nezbytných technologií a kachlíkové samo omyvatelné fasády firmy RAKO. Začátkem února 1934 se začali stěhovat úředníci, kterým kapacitně nestačilo původní sídlo na Rašínově nábřeží. Budova byla také vyba-

vena velmi špičkovou technologií své doby, a to třeba americkou klimatizací firmy Carrier. Ta byla potřebná hlavně proto, že díky křížovému půdorysu svítí přímé sluneční světlo do všech místností. V horních patrech byly kanceláře, ve spodních byty pro zaměstnance a také obchody a služby. Dvě dlážděné střešní terasy sloužily k odpočinku zaměstnanců. Veřejnost se na ně může vypravit i dnes a obdivovat neotřelý pohled na metropoli nebo se podívat nad zábradlím střešních pergol,

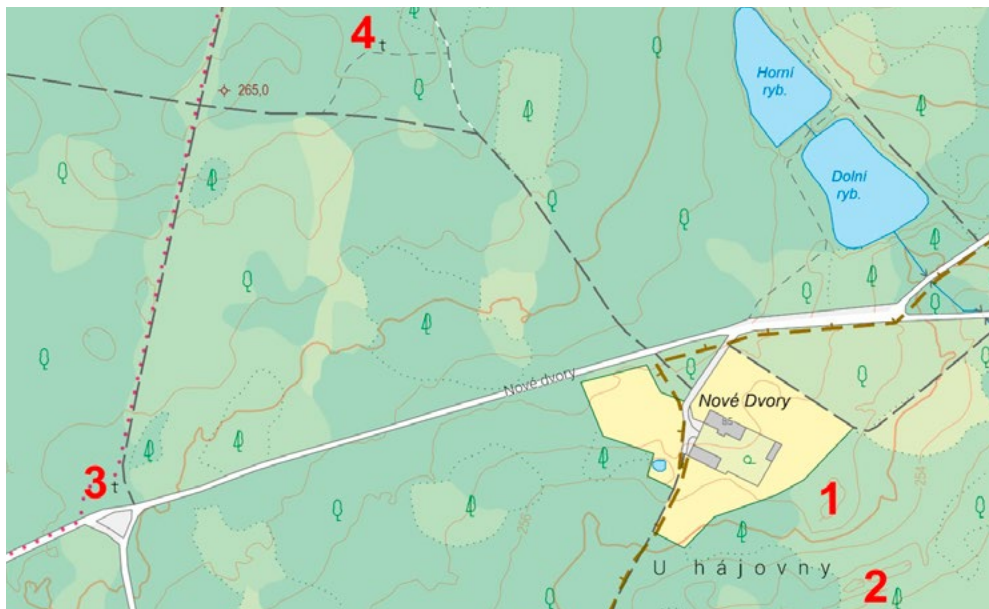

jenž sloužilo jako vodovod pro případ požáru a k omývání průčelí. Dům byl ve své době ztělesněním modernity a elegance. V interiéru se nachází velmi

První český mrakodrap najdeme na Žižkově.

výrazná a noblesní schodišťová hala s mramorovými, kovovými a prosklenými prvky. Unikátní je i barevné řešení, kde převládá cihlová a šedá barva. Architekti Havlíček s Honzíkem mysleli na každý detail. Spolupráce této dvojice započala v roce 1927 a o rok později založili ateliér H & H. Spolu navrhli zajímavý rodinný dům pro redaktora Jíchu na Smíchově, bytovky pro zaměstnance VPÚ na Pankráci a tuto velkolepou budovu, která byla velice ceněna a byla též publikována v mnoha architektonických časopisech po celém světě. V následujících letech projde celý objekt generální rekonstrukcí.

Petra Matznerová

Výřez ze základní topografické mapy ČR s vyznačením polohy tvrze Slavětice a památek lidové zbožnosti: 1 – tvrziště Slavětice; 2 – mokřad; 3 – křížek z druhé poloviny 19. století; 4 – křížek z doby po roce 2007. Podklad © Český úřad zeměměřický a katastrální, upravil autor

Na rozcestí 300 metrů západním směrem od Nových Dvorů stojí litinový kříž s Kristem z druhé poloviny 19. století. Na pískovcovém podstavci jsou pozůstatky nápisu či věnování. Foto autor

KAM s Vojtěchem Kašparem za památkami donedávna ukrytými v zemi

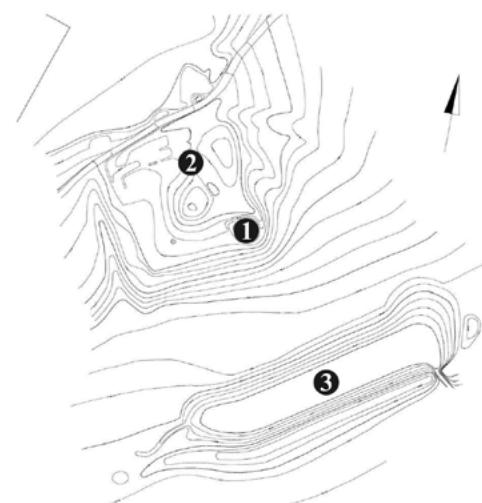
Zaniklá osada a tvrziště Slavětice v Kunratickém lese

Bližící se houbařská sezóna nás opět zavede do Klánovického lesa, který v sobě ukrývá pozoruhodné pozůstatky zaniklé středověké sídelní sítě s několika zaniklými středověkými vesnicemi, rybníky či opevněnými sídly. Všechny výše uvedené aspekty reprezentuje zaniklý sídlištní komplex Slavětice v západní části lesa mezi Klánovicemi a Újezdem nad Lesy.

Nedaleko od zastávky Praha-Klánovice a jihovýchodně od hájovny Nové Dvory nalezneme relikty zaniklé slavětické tvrze s vodním příkopem. Ta stála na mírně vyvýšeném plochém návršíčku o velikosti 60 x 65 metrů, obklopeném podmáčeným terénem a vodním příkopem v podobě podlouhlé a uměle vytvořené vodní nádrže. Tvrz patrně tvořila centrálně položená hlavní obytná budova obklopená opevněním a další výrazná stavba (snad obytná věž) se nacházela na jihovýchodním okraji dispozice. V okolí se velmi pravděpodobně rozkládala zaniklá středověká vesnice, která beze stop zmizela v okolním smíšeném lesním porostu. Ležela nejspíše v okolí pramenné pánve Blatovského potoka, který byl ve středověku přehrazen a napájel rozsáhlou vodní plochu, dnes rovněž zcela zaniklou. Pozůstatky hráze zanikly při výstavbě želez-

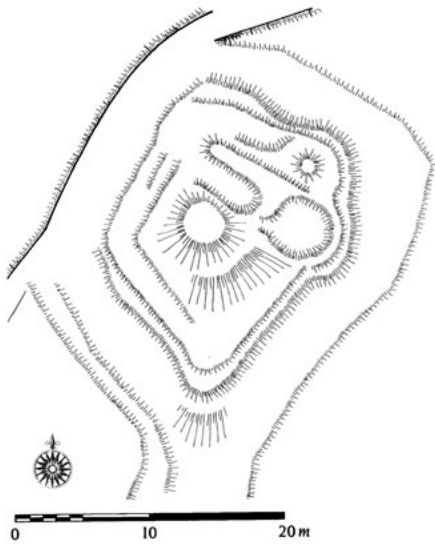
Zaniklá ves dala název hlavní silnici procházející Klánovicemi, které vznikly až výrazně později okolo roku 1874 z popudu významného obchodníka s nemovitostmi Václava Klána a postupně se proměnily ve významné letovisko zámožných Pražanů.

niční trati z Prahy do Českého Brodu ve čtyřicátých letech 19. století.

Vrstevnicový plán tvrziště Slavětice. 1 – pravděpodobný relikv věže; 2 – pravděpodobný pozůstatek obytné budovy; 3 – umělá vodní nádrž – příkop. Podle P. a J. Kárníka

Přes poměrně početné zmínky v písemných pramenech zůstává poznání zdejšího sídelního komplexu prakticky na samém počátku. Vše začalo v roce 1957 drobným archeologickým výzkumem, tehdy ještě studenta archeologie a později významného čelákovického religionistu a etnografa, Ludvíka Skružného. Jeho doposud nejstarší nálezy z Klánovického lesa, kladené do průběhu 12. či počátku 13. století, těžko můžeme spojovat s existencí opevněného sídla. To mohlo vzniknout až v průběhu 13., či nejpozději 14. století. Jde spíše o doklad agrárního sídliště z této doby, které by odpovídalo i historiky dlouho diskutovanému daru Všeboha a Kojaty z rodu Hrabšiců klášteru Strážců Božího hrobu na Zderaze na Novém Městě pražském v roce 1227, kde ve výčtu darovaných vesnic sice Slavětice přímo nefigurují, ale další písemná zmínka z roku 1349 již uvádí jejich existenci mezi majetky zderazského kláštera. Nejspíše v této době

Náčrt situace tvrzště. Podle zaměření J. Jindřicha kreslil J. Úlovec.

Na výřezu z Müllerovy mapy Čech z roku 1720 je ještě patrný velký rybník uprostřed Klánovického lesa, tehdy zvaného Vidrholec (Fiderholtz Sylva). © Historický ústav AV ČR, v. v. i.

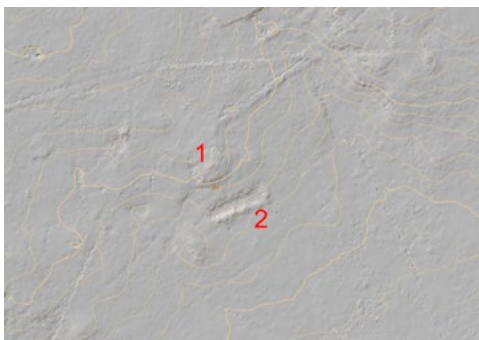
Na mapě stabilního katastru z roku 1841 již rybník není vyznačen jako vodní plocha a jeho severní okraj připomínají pouze zelené luční plochy uprostřed šedého lesního porostu v pravé dolní části obrázku. © Český úřad zeměměřický a katastrální

Mokřad obklopující v jižní části tvrzště. Foto autor

Neklidný terén v prostoru tvrzště je takřka modelovým příkladem dochovaní vrchnostenského sídla v podobě povrchových relikvií. Foto autor

Digitální model reliéfu České republiky páté generace (DMR 5G) s vyznačením polohy tvrzště (1) a mokřadu (2). © Český úřad zeměměřický a katastrální

V blízkosti Nových Dvorů je možno nalézt dva projevy lidové zbožnosti v podobě pamětních křížů. Na rozcestí západně od hájovny stojí litinový kříž s pískovcovým podstavcem z druhé poloviny 19. století, severněji situovaný kříž vznikl jako připomínka zázraku až po roce 2007.

patrně vzniká i zdejší opevněné venkovské sídlo v podobě vrcholně středověké kamenné tvrze.

Před vypuknutím husitských válek dal klášter slavětický dvůr zastavit se souhlasem krále Václava IV. staroměstskému měšťanovi a řezníkovi Jankovi za sto kop grošů. A jelikož klášter nemohl během válečné vřavy dluh splácet, držel jej ještě v roce 1435. V té době své právo Janek neobhájil a Slavětice připadli králi Zikmundovi, který je spolu s Újezdem nad Lesy postoupil v roce 1436 Svojšovi ze Zahrádky. V rukou měšťanstva či drobných šlechticů (Jan Pisák z Kounic či od roku 1474 českobrod-

ský měšťan Vacek řezník) potom zdejší majetky zůstávaly až do průběhu první poloviny 16. století. V té době jsou připojeny za neznámých okolností k průhonickému panství, následně roku 1543 vyplaceny a společně s Újezdem a dalšími vesnicemi zastaveny Ferdinandem I. vysokému královskému úředníkovi Floriánovi Gryspokovi z Gryspachu.

Ten Slavětice se svolením panovníka prodává v roce 1546 Janovi Mikešovi z Hrobčic. Jeho rodina záhy své zdejší majetky prodává a Slavětice se dostávají ke kolodějskému panství. Z roku 1586 pochází opět zmínka o slavětické tvrzi, v níž se však

zmiňuje již pouze pustá věž, která společně s okolními pozemky připadla do rukou Albrechta Rouse z Vražkova. V tomtéž roce postoupil Rudolf II. Újezd i Slavětice do dědičného vlastnictví Hertlíkovi Zejdlicovi ze Šenfeldu a poslední písemnou zprávu o zdejší tvrzi máme z roku 1589.

Je zcela zřejmé, že vrchnostenské sídlo v té době již patrně pustlo, podobně jako okolní hospodářské zázemí v podobě dvora či celé vesnice. Zda celý komplex zanikl na počátku 17. století či až při pohromách třicetileté války není zcela zřejmé. Rovněž není možno vyloučit, že vesnice zanikla již během husitských válek či v průběhu neklidného 15. století, kdy značná část sídlišť v tomto prostoru zaniká v souvislosti s marnou snahou místních obyvatel získat obživu na zdejších nepříliš úrodných půdách.

A tak slavětické tvrzště i okolní sídelní komplex nadále zůstává velkým otazníkem vývoje zaniklé rané a vrcholně středověké sídelní sítě v Klánovickém lese na východním okraji pražské sídelní aglomerace. Nedaleko zaniklého tvrzště byl poblíž rozsáhlého Slavětického rybníka postaven lichtenštejnský poplužní dvůr, který byl později přestavěn na myslivnu nesoucí dnes název Nové Dvory.

Mgr. Vojtěch Kašpar, Archaia Praha z.ú.

Výstava „**Kniha je Art**“ na Pražském hradě

V Královském letohrádku na Pražském hradě je k vidění výstava, která na knihy nahlíží netypicky ne skrze obsah, ale skrze jejich formu. Představuje je jako estetické a umělecké předměty.

Výstava nabízí výběr knih pozoruhodných z hlediska typografického či písářského provedení, řemeslného a uměleckého zpracování. Návštěvníci

si zde mohou prohlédnout poklady ze sbírek Památníku národního písemnictví a Archivu Pražského hradu jako je

Vzdušná čítárna

Obdivovat knižní umění i architekturu stavby mohou zájemci až do 20. října 2024

latinský středověký pergamenový rukopis ze 14. století, český autorský rukopis lékařské knihy z konce 16. století nebo dvousvazkové vydání latinské verze historického díla Bibliotheca historica od Diodóra Sicilského z roku 1746. Další část expozice představí vybrané nejkrásnější

Vystavené exponáty ze sbírek PNP a Archivu Pražského hradu

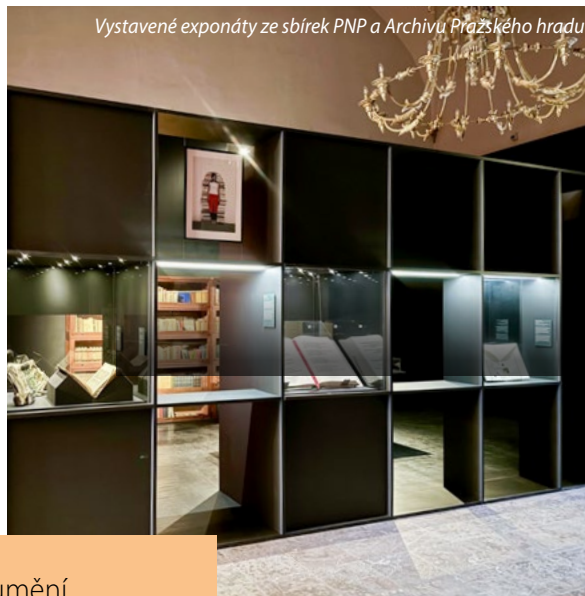

foto © autor

české knihy z šedesátileté historie stejnojmenné soutěže pořádané Památníkem národního písemnictví. Pro výstavu byla též zapůjčena část knihovny Franze Kafky, která umožní nahlédnout do světa literární inspirace jednoho z nejvýznamnějších spisovatelů naší historie. První patro letohrádku nabídne návštěvníkům odpočinek a četbu ve vzdušné čítárně, ohoz budovy pak úchvatné pohledy na Pražský hrad i okolní zahrady.

Petmatz

Děti tvoří **hřiště**

Dobrodružství je sled nečekaných zážitků. Dobrodružné hřiště, druhé v Česku, se otevřelo dětem v září a bude otevřeno do 31. 10. v Praze 3, Jeseniova 98.

hřiště v doprovodu starší osoby. Dětem se nabídne možnost volně tvořit a stavět vlastní herní prvky z dostupných materiálů, jako jsou prkna, trubky,

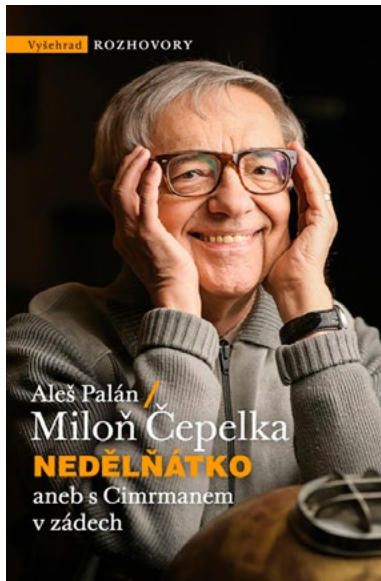

Myšlenka konceptu Adventure playground, česky Dobrodružné hřiště, není zase tak nová. První vzniklo v dánské Kodani v roce 1943. Myšlenka se z Dánska rychle rozšířila do Velké Británie, západní Evropy, USA, Austrálie i Japonska. To pražské je určeno dětem ve věku sedm až patnáct let. Otevřeno bude denně kromě pondělí od 14.00 do 19.00, vstup je zdarma. Děti mladší sedmi let mohou na

kartony nebo provazy. Naučí se používat reálné nástroje a samostatně rozhodovat o tom, jak využít svůj čas. Mohou tu stavět bunkry (pokud ví, co to je), domečky a účastnit se řady aktivit pod dohledem lektorů. Napište nám, jak se vám tam líbilo.

Luděk Sládek

Miloň Čepelka, Aleš Palán

Nedělnátko aneb s Cimrmanem v zádech

Jeho role hraběte von Zeppelin, princů Jasoně a Drsoně či praktikanta Hlaváčka, nemluvě o četných ženských postavách, jsou bez nadsázky kultovní. Miloň Čepelka (* 1936) přítom není jen hercem výrazných komických rolí. Je též spoluzakladatelem Divadla Jára Cimrmana a zároveň vůbec jediným člověkem, jenž hrál i v „konkurenčním“ Salonu Cimrman, který provozoval objevitel pojizerského génia Jiří Šebánek. Čepelka ovšem není jen tím, kdo rozdává smích, jeho záběr je mnohem širší. Je autorem několika sbírek povídek a románů s veskrze hororovou tematikou, a také několika epických básní o smrti. Uvádí dechovku a píše pro ni texty, zatímco v šedesátých letech psal texty pro hvězdy pop music, třeba pro Martu Kubišovou. Kniha rozhovorů známého publicisty Aleše Palána s Miloňem Čepelkou není jen pohledem do zákulisí oblíbeného českého divadla, je pohledem za kulisy samotného Miloň Čepelky. Někdy je to docela horor, jindy velká legrace.

Miloň Čepelka, původním povoláním učitel českého jazyka a literatury, je spisovatel, textař, herec, scenárista a moderátor. V roce 1961 nastoupil do armádní redakce Československého rozhlasu. Právě zde připravovali Jiří Šebánek a Zdeněk Svěrák slavný rozhlasový pořad z nealkoholické Vinárny U pavouka. V roce 1967 Miloň Čepelka spoluzaložil Divadlo Jára Cimrmana, v němž působí jako herec dodnes.

Aleš Palán, spisovatel, publicista, autor tří desítek knižních rozhovorů (např. s bratry Reynkovými, Marií Svatošovou, šumavskými samotáři či skrytými malíři). Jeho dílo Raději zešleť v divočině bylo vyhlášeno Knihou roku LN. Za průvodce Brnox (s Kateřinou Šedou) a rozhovory se samotáři Jako v nebi, jenže jinak získal ocenění Magnesia Litera.

cena: 349 Kč
www.albatrosmedia.cz

Zdeňka Hledíková

Jan Očko z Vlašimi

První český kardinál a rádce Karla IV.

Životopis druhého pražského arcibiskupa a prvního kardinála z českých zemí. Pro českého krále a císaře Karla IV. byla církev zásadní oporou jeho vlády. Stěžejní roli ve vztahu oboustranné podpory hrál Karlův vrstevník a důvěrník i přítel, Jan Očko z Vlašimi. Kniha sleduje Janův neurozený původ a jeho vzestup spojený s osobou krále a císaře Karla. Jan navazoval na zakladatelské dílo svého předchůdce, prvního pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic.

cena: 449 Kč
www.albatrosmedia.cz

Patrik Rozehnal

Pochoutky z horské chaloupky

Kuchařka Pochoutky z horské chaloupky je volným pokračováním knižního hitu Pochoutky z chaloupky. Těšit se můžete na pochoutky v podobě pomazánek a salátů, slavných koláčů a paštik, řady tradičních polévek, pečených a dušených mas, gulášů, drůbežích specialit, ale také na ovocné a tvarohové dezerty, kynuté koláče a buchty, dorty, několikéřé bábovky, božské pěny a domácí nápoje. Je to znovuobjevování původních receptů našich maminek, babiček a prababiček.

cena: 259 Kč
www.radioteka.cz

Jan Nejedlý, ilustrace Petra Lukovicsová

Kůň v kině

Vtip čili anekdota je nejkratší příběh na světě. Je to vyprávění, kde neplatí běžné zákonitosti podobně jako ve snu nebo v básni. V anekdotách chodí koně do kina, na zdi visí modrý hroch a ve vzduchu poletují oranžové hrábě. I logika jde do vývrtky. „Vy jste mě kopnul obličejem do nohy!“ zlobí se klaun na pána, kterého předtím načutnul do čumáku. Vítejte ve světě humoru, kde se nic nebere vážně. Ve světě, kde slova po sobě házejí šlehačkové dorty jako ve filmové grotesce. Prásk, prásk, plesk.

cena: 298 Kč
www.meander.cz

Heiko Bellmann a kolektiv autorů

Atlas rostlin

Přes 900 rostlin, mechorostů a hub

Ve střední Evropě roste přibližně tři tisíce domácích druhů cévnatých rostlin a k nim přistupuje velké množství kapradin, mechorostů, řas a hub. Z celého souboru je v této publikaci představeno zhruba 900 druhů, přičemž velkou část tvoří cévnaté rostliny. Výběr zahrnuje nejběžnější střevoevropské rostliny a nechybí ani druhy se zvláštním významem pro člověka.

cena: 499 Kč
www.luxor.cz

Další poklad na Rakovnicku

Tentokrát se jedná o 12 zlatých keltských mincí, statérů, z 3. až 2. století před Kristem. Poklad nevyčísitelné hodnoty se našel v místech, kde byl před čtyřmi lety nalezen depot zlatých šperků z doby stěhování národů.

Zlaté statéři nevyčísitelné hodnoty

Odborný posudek Národního muzea potvrdil, že se jedná o soubor unikátních bójských ražeb na našem území z konce střední doby laténské. Jde o zcela první archeologicky dokumentovaný záměrně uložený soubor těchto mincí u nás. Keltskou

Jedna z mincí v ruce archeoložky Kateřiny Blažkové

Opuková hlava Kelta z Mšeckých Žehrovic

minci našel účastník muzejní přednášky, který se šel s detektorem kovů projít do lesa. Nález oznámil, muzeum místo odborně prozkoumalo a zabezpečilo. Nalezené mince jsou v nominální hodnotě jednoho, třetiny a osminy statéru. Nejmenší mince v hodnotě čtyřadvaceti statéru má pouhé 4 mm v průměru. Zajímavostí je, že její ražba nemá známé srovnání. Perfektně zachovalé mince možná nebyly nikdy v oběhu. Známým nálezem na Rakovnicku byla v roce 1943 překrásně zpracovaná opuková hlava Kelta, replika je v Muzeu Nové Strašecí.

-red-

Regionální poklady středních Čech

Lokální výroba, kvalita, originalita – to jsou základní znaky regionálních produktů. Přírodní výrobky jsou ovlivněny mimo jiné přírodními podmínkami.

Královskou cestou proudí turisté z celého světa a je tu i modernizované Turistické informační centrum Středočeské centrály cestovního ruchu. Najdete tu produkty lokálních řemeslníků, včetně vín. Středočeský kraj možná neznáte jako typickou vinařskou oblast. Přesto zde najdete oblasti plné vinic a lahodného vína. Ať už ve zmíněné prodejně nebo při svém putování regionem si tak dopřejte-

Kutná Hora, vinice pod bývalou jezuitskou kolejí

Prodejna regionálních produktů na Královské cestě

te víno plné chuti a tradice. Pokud plánujete strávit čas v Kutné Hoře, dopřejte si posezení se sklenkou u vinice Pod Barborou v samém srdci města. Místní rodinné vinařství Vinné sklepy Kutná Hora ve městě obnovilo zašlou slávu pěstování vinné révy na Kutnohorsku, jehož tradice sahá do 12. století. Degustaci dobrého vína prožijete v prostorách kláštera svatě Voršily. Degustační sklep nebo lisovnu vína můžete obdivovat i nedaleko Kolína ve Vinařství Klučov.

-red-

Povodeň v rezervaci divokých koní

Povodně 2024 postihly také rezervaci velkých kopytníků na březích Lužnice. Padesátiletou vodou byla zaplavena rezervace divokých koní u obce Majdalena.

Nejnižší položená část byla asi 4 m pod hladinou, zvířata se stáhla do míst, kde byla voda „jen“ několik desítek centimetrů. Zakladatelé rezervace, manželé Svačinovi, museli být evakuováni, ale do rezervace se vraceli ve snaze zvířatům situaci co nejvíce ulehčit. Na pomoc první jihočeské rezervaci vyhlásili ochránci přírody sbírku. Veřejnost může přispět přes portál pomahamekonim.cz. Koně i praturí povodně přežili, poničené je ale veškeré technické zázemí nutné pro fungování rezervace. Manželé Svačinovi založili rezervaci na Třeboňsku v roce 2020 na vlastní náklady. Obnovili místní přírodu, vytvořili podmínky řadě vlhkomilných a mokřadních druhů. Vše ale vzala velká voda.

Ochranná společnost Česká krajina rezervaci při jejím založení bezplatně poskytla stádo divokých koní a zpětně šlechtěných praturů. Proto se nyní snaží zvířatům pomoci. Vybranou částku poskytneme manželům Svačinovým, aby mohli zničenou rezervaci obnovit. Vstřícný přístup má i Správa CHKO Třeboňsko, která spadá pod Agenturu ochrany přírody a krajiny.

-red-

Pomozte Hanušovicím

Město Hanušovice v Olomouckém kraji utrpělo enormní škody po nedávné povodni. Protržená hráz měla nečekané katastrofální dopady na město. Radnice proto vyhlásila dobročinnou sbírku na obnovu zničeného města.

Sídliště v Hanušovicích

Zničený most

Fotbalový stadion

Město se pomalu dostává z povodňového šoku. Následky katastrofálních záplav, při kterých se jedna hráz nad městem protrhla a druhá přetekla, půjdou do astronomických výšek. Evakuováno bylo několik set lidí. Při záplavách ve městě našťastí nikdo nepřišel o život. Lidé mají na domech obrovské škody, v některých domech bylo přes metr vody. Ztráty na městském majetku si město zatím netroufá odhadnout. Marek Kostka, starosta Hanušovic poděkoval všem, kteří městu pomáhají, i místním lidem za to, že okamžitě, jakmile voda opadla, začali s úklidem a opravami. Do některých domů nateklo přes metr vody. Povodeň vytrhala ploty, autobusové zastávky, odnesla popelnice i zahradní domky. Všechno zaplavila bahnem. Pryč jsou úseky někte-

rých silnic, chodníky, inženýrské sítě, kompletně zdemolované je fotbalové i dětské hřiště.

Zvláštní sbírkový účet je veden pod číslem: **131-2670560217/0100**

Město Hanušovice moc děkuje...

www.hanusovice.info

Sbírka pro Krnov

Krnov postihly katastrofální povodně, které zničily velkou část města. Pokud chcete přispět finančně, můžete na transparentní účet č. **131-2670920227/0100**.

IBAN: CZ35 0100 0001 3126 7092 0227, SWIFT: KOMBCZPP

Děkujeme!

krnov

www.krnov.cz

Jeseník

Předem bychom Vám chtěli moc poděkovat za Vaši podporu a pomoc. Moc si toho vážíme.

Záchranné složky, krizový štáb, technické služby, vodaři, sítaři, občané, místní dobrovolníci i ti z druhého konce republiky nebo zahraničí nepřetržitě pracovali řadu dní na zvládnutí této krizové situace. Mnoho z nich spalo jen pár hodin a všichni do toho dávají maximum.

Děkujeme našim občanům za trpělivost, vzájemnou pomoc a sdílení si informací. Děkujeme dobrovolníkům za jejich obětavou práci. Děkujeme i dalším za to, že jste s námi, že se zajímáte a že nám pomáháte překonat tuto těžkou dobu. Děkujeme za materiál, potraviny, techniku i služby, které nám nabízejte a poskytujete.

Děkujeme, že nám přispíváte ve sbírkách:
www.darujme.cz/jesenicko
www.darujme.cz/povodenjesenik

Společně to zvládneme.

Jeseník
město v srdci přírody

Informační centrum Jeseník
Palackého 176/12, Jeseník
tel.: +420 584 453 693
e-mail: ic@jesenik.cz
www.jesenik.cz

pražská kultura před 67 lety

Přehled kulturních pořadů v Praze říjen 1957

PODZIMNÍ PRAHOU

Často, slyšíme-li z úst zahraničních návštěvníků slova neskonaleho obdivu nad krásami našeho hlavního města, uvědomujeme si skutečnost, že většina z nás v denním shonu na krásy svého města zapomíná, anebo je objevuje až naposledy.

A protože víme, že jsou mezi tím skoro milionem Pražanů mnozí, kteří by rádi poznali své město nejenom z pohledu každodenní činnosti jim vymezeného, ale i jinak, hluboce, vroucně, že by chtěli pochopit ten rytmus, jímž Praha žila a pulsovala v koloběhu věků, kdy lidé odcházeli, ale jejich díla zůstávala, že by chtěli znát Prahu vždy hrdou ve velikosti své slávy a nikdy nepokořenou v hloubce svého pádu, připravuje Středisko pro vlastivědnou práci pro podzimní období řadu zajímavých vycházek, na nichž vás seznámí s Prahou jaká byla, je a jakou ji chceme mít.

Staletí procházela jejími uličkami, plynula nad střechami, míjela nad zahradami, ukládající nemsazatelnými vrypy do jejich zdí radost i smutek, touhu i sny jejího lidského rodu. Město legend i skutečností, město jedinečných kontrastů, město tvrdé síly, ale i vzletné něhy! Hamletovský pesimismus starých židovských hřbitovů uprostřed rozezpívaného rytmu moderní, životem kypící Prahy! Zasněžené kouzlo pražského podhradí vedle rozmáchlé mohutnosti Karlova mostu, pravého divu stavební techniky své doby! Husitská bojovnost, nositelka slavné revoluční tradice našeho lidu vedle něžné krásy pražské renesance! Strahovský památník, kde naši slavní žijí ve svých dílech a vyšehradský Slávin, kde tiše sní svůj věčný sen! Zlatá kaplička nad Vltavou, nehynoucí pomník vysoké kultury českého lidu a Národní památník, výstražné memento jeho síly! Starobylé Podskalí vedle moderních vltavských přístavů s tušením zámožských dálek! Malebný půvab uliček Starého Města s bludišti průchodů v stínu zářivých neonů velkoměstských ulic! Praktická potřeba snoubí se s touhou po krásě na freskách novoměstských domů! A tak můžeme procházeti Prahou do nekonečna a stále budeme objevovati nové a nové krásy, krásy města, jehož sláva vskutku „hvězd se dotýká“.

Středisko pro vlastivědnou práci má však za úkol nejen učiniti široké vrstvy národa účastny na výsledcích naší kulturní vzdělanosti, ale pomocí výkladů odborných průvodců též učiniti pronikat hlouběji v podstatu a smysl našich uměleckých památek, poznávati jejich historickou a ideologickou vývojovou souvislost, chápati, že každá nová idea, nová forma společenského zřízení se nekompro-

misně musí odraziti ve změněných formách nazírání na život a protože za každým dílem, tedy i uměleckým, stojí člověk, který jej vytvořil, vyjadřuje tak svým dílem dokumentární odraz každé změny dějinného žití národa.

Na vycházkách Vlastivědného střediska se však setkáte nejen s Prahou historickou, ale i s Prahou revoluční a s Prahou současnosti, budovatelskou, radostně tvořenou generací dnešní, která se může pochlubit jak výsledky doby přítomné, tak i perspektivami našeho budoucího vývoje.

Protože nejen chceme našim kolébkám zachovati neztenčeně to, co předkové stavěli nám, my jim chceme předati Prahu ještě krásnější, Prahu takovou, aby mohli vyznávat pozměněně s básníkem: „...tak ji maluj, malíři, jak ji od věků vytvářela láska nás všech...“

CO SE HRÁLO V DIVADLECH

Plameny Paříže – B. V. Asajev | Národní divadlo

Svatá Jana – G. B. Shaw | Tylovo divadlo /dnes Stavovské/

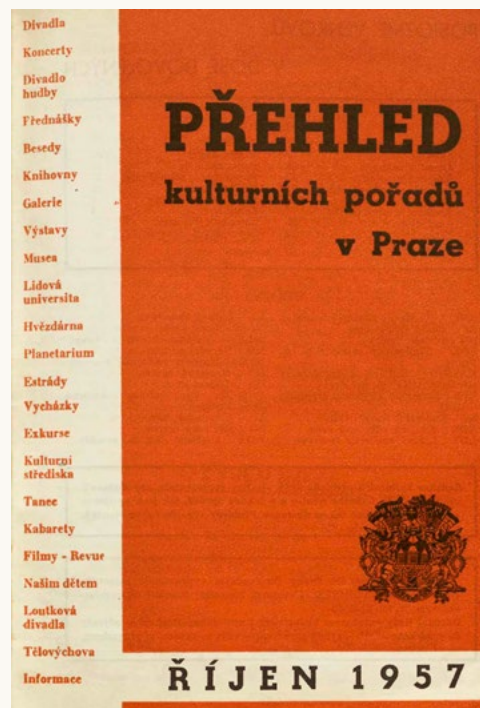
Dnes ještě nezapadá slunce nad Atlantidou – V. Nezval, národní umělec | Tylovo divadlo /dnes Stavovské/

Zpěv o lásce a zradě – Kuo Mo-žo | Ústřední divadlo čs. armády /dnes Divadlo na Vinohradech/

Matka Kuráž a její děti – B. Brecht | Divadlo S. K. Neumanna /dnes Divadlo pod Palmovkou/

Pavla Maršálková jako Matka Kuráž, Divadlo S. K. Neumanna, 1956–57

HUDBA

Annie Fischer – koncert slavné maďarské klavíristky s novým pořadem. Händel: Ciaccona, Mozart: Sonáta F dur, Schubert: 4 impromptu, Schumann: Carneval | Smetanova síň, Obecní dům

Maďarská klavíristka Annie Fischer, foto: László Várkonyi

Budapešťská Státní filharmonie za řízení maďarského hosta – jediné vystoupení | Smetanova síň, Obecní dům

Lipský rozhlasový orchestr NDR. Sólista Dieter Zechlin, klavír (NDR). Dirigent Václav Neumann.

Pořad: R. Strauss: Don Juan, B. Bartók: III. klavírní koncert, Schubert: VII. Symfonie C dur | Dům umělců / nyní Rudolfinum/

Klavírní koncert Vladimíra Topinky po jeho návratu z Polska. Pořad: W. A. Mozart: Sonáta C dur, Brahms: Variace a fuga na Händelovo thema, Janáček: V mlhách, Chopin: Nocturno, Balada, Scherzo, Liszt-Paganini: Etuda a moll | Městská lidová knihovna

FILMOVÉ PREMIÉRY

Pan profesor Hannibal. Maďarský film. Drama člověka, který byl nucen zradit své přesvědčení.

Proti všem. Český barevný film, třetí díl husitské revoluční trilogie.

Maclovia. Mexický film. Legendární příběh z indiánské vesnice.

Hlavní třída. Francouzsko-španělský film. Příběh ženy, jejíž štěstí bylo krátké.

Moje dcera. Sovětský film v českém znění. Psychologické drama dítěte dvou otců.

Klamání až do soudného dne. Otřesná epizoda z německého vojenského tábora za poslední války.

Kouzelný štětec. Viděla jsem Londýn. Drzost nezvítězí. Dva kouzelní volečci. Pásmo filmů pro mládež.

Snadný život. Český film, příběh ze života pražských vysokoškoláků.

Cesta naděje. Příběh italských vystěhovalců.

Prolog. Sovětský barevný, širokoúhlý film. Dramatický obraz historických událostí roku 1905.

Yvettiny miliony. Německý film. Příběh mladé modistky, která obrátila celé město vzhůru nohama.

Jarní zahrada. Čínský film o úspěších mladých zahradníků.

VÝSTAVY

Výstava obrazů a kreseb akad. malíře Bohdana Kopeckého | Galerie mladých, Vodičkova ul.

Krajiny ze severního pohraničí – výstava olejů akad. malíře Jiřího Krejčího | Výstavní síň Československého spisovatele, Národní tř.

Sochařský náčrt, kresba a drobná plastika – od J. V. Myslbeka a B. Schnircha k Janu Štursovi | Alšova síň, Besední ul. – Umělecká beseda

Výstava obrazů Václava Boštíka | Alšova síň, Besední ul. – Umělecká beseda

Jan Amos Komenský – výstava o životě a díle tohoto velkého učitele národů | Valdštejnský palác – výstavní síň, Valdštejnská ul.

Karel Kuklík, portrét Václava Boštíka, 60. léta

ZÁBAVA

Tady byla Červená sedma. Vzpomínkové kabaretní pásmo, v němž účinkují: Soňa Červená, sólistka Janáčkovy opery v Brně, Dr. Jiří Červený, Josef Bek, člen Městských divadel pražských, Rudolf Pellar, člen Státního divadla v Karlíně a další | Lucerna, Vodičkova ul.

Jiří Červený s dcerou Soňou

Jazzové novinky – podzim 1957 – Velký estrádní a taneční orchestr KS řídí Zdeněk Barták, sólisté Y. Simonová, St. Ježek, M. Olarioná j. h., Dub, Novotný, V. Král, Ivo Kieslich, uvádí Zd. Blažek | Městská lidová knihovna, nám. prim. Dr. V. Vacka

Pan Viktorin usnul – rozmarná parodie VI. Straky s hudbou Jar. Maliny. Režie: zasloužilý umělec Oldřich Nový j. h., hlavní roli střídavě hrají Hana Vítová a Boleslava Svobodová. V titulní roli: Fr. Hanzlík, dále hrají: Ela Šilarová, Slávka Felsová, František Anelt, Robert Morávek, Sláva Mann a František Posner | Kabaret U Tomáše, Letenská ul.

Vydal Městský dům osvěty ÚNV hl. m. Prahy. Redakce a administrace v Praze 1, U Obecního domu 2. Vedoucí redakce s. V. Dobrý. Vytiskly Středočeské tiskárny, závod 04. Cena 2 Kčs.

ohlédnutí

Hvězda českého divadla a filmu

Herec a divadelní principál Karel Heřmánek se narodil 17. října 1947 v Praze na Žižkově. Svým životem a hereckým uměním ozařoval naši divadelní a filmovou scénu a ztvárnil mnoho nezapomenutelných rolí.

foto © Miloš Schmieberger

Po absolutoriu herectví na brněnské JAMU působil v Divadle Na provázku, odkud po roce odešel do Činoherního studia v Ústí nad Labem. Tam se sešel s mnoha vynikajícími herci, mj. svými spolužáky Jiřím Bartoškou a Pavlem Zedníčkem. Dále působil jednu sezónu v Městských divadlech pražských a poté zakotvil v Divadle Na zábradlí, kde setrval až do roku 1990. Tam vytvořil své nejdůležitější divadelní postavy. Po odchodu založil jednu z prvních soukromých scén u nás Divadlo Bez zábradlí, které vedl se svou druhou manželkou Hanou Heřmánkovou. Před filmovou kamerou stál poprvé v roce 1972 a postupně vytvořil mnoho krásných a zajímavých filmových rolí, připomeňme si např. snímky Na pytlácké stezce, Dobré světlo, Smrt krásných srnců, Fešák Hubert, Anděl s ďáblem v těle nebo pohádku S čerty nejsou žerty. Účinkoval též v řadě televizních seriálů a filmů a věnoval se i dabingu. Ze dvou manželství měl pět dětí, dvě dcery a tři syny. Syn Karel Heřmánek ml. se stal uměleckým šéfem Divadla Bez zábradlí, které sídlí v Paláci Adria na Národní třídě. Vzhledem k přetrvávajícím zdravotním potížím se Karel Heřmánek rozhodnul ukončit svůj život vlastní rukou, zemřel 24. srpna 2024 ve Višňové u Příbrami. S ním odešla nezapomenutelná postava naší divadelní a filmové historie.

Alice Braborcová

Poslední

Přemyslovec (735 let)

Syn krále Václava II. a Guty Habsburské Václav III. se narodil 6. října 1289 v Praze. V devíti letech jej zasnoubili s dcerou uherského krále Ondřeje III. (1298) a jako dvanáctiletého korunovali uherským králem (1301).

foto © Vděčnému národu – historie českého národa v obrazech

Slibná budoucnost sedmého českého a polského krále (1305–1306) a krále uherského (1301–1305) mohla pokračovat, pokud by nebyl v Olomouci v necelých osmnácti letech zavražděn. Stalo se tak ve čtvrtek 4. 8. 1306, v budově olomouckého kapitulního děkanství. „Václav III., král český, když se procházel v paláci na vzduchu po poledni, byl usmrčen krutým a nelidským Durynkem Konrádem řečeným z Mulhova...“ Tolik z nekrologia metropolitní olomoucké kapituly.

Antonín Frídař

Česká princezna

(735 let)

Anežka, dcera českého krále Václava II. a jeho první manželky Guty Habsburské, se narodila 6. října 1289. Jejím dvojčetem byl pozdější český král Václav III.

Když jí byly tři roky, české poselstvo během ceremonie korunovace německého krále Adolfa Nasavského v červnu 1292 sjednalo dohodu o sňatku Adolfova syna Ruprechta s princeznou Anežkou. Věno ve výši 10 000 hřiven stříbra bylo splatné ihned, výměnou za území českému králi. Pokud by Anežka přežila svého muže, připadlo by jí město Wiesbaden. Zemřela však již v sedmi letech (1296) a král Václav se rozhodl podporovat Albrechta Habsburského.

-lgs-

Přemyslovský znak

foto © Wikimedia Commons

Rytíř Božího hrobu (460 let)

Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, jeden z nejvdělanějších českých šlechticů své doby, se narodil roku 1564 na Klenově. Spisovatel, hudební skladatel, cestovatel, diplomat i válečník byl synem Jiřího Haranta z Polžic a Bezdruzic a Marie Anny Janovské z Janovic.

Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, rytina Aegidia Sadelera, 1591

Mládí a studia prožil v severním Tyrolsku, byl vzdělán v jazycích, hudbě, výtvarném umění, zeměpisu a historii. V letech 1576–1584 působil jako dvořan u arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského na zámku Ambras u Innsbrucku. Po návratu do Čech se angažoval tentokrát na poli vojenském – ve válce s Turky. Po smrti první ženy Evy Černínové z Chudenic se vydal se svým švagrem Heřmanem Černínem na cestu do Středomoří, Egypta a Palestiny. Společně

Hrad Pecka, asi 1750

Zájem o náboženská témata ho přivedl až ke konverzi k evangelictví a následně k aktivní účasti na povstání českých stavů. Po porážce na Bílé hoře byl zajat, uvězněn a popraven spolu s dalšími šlechtici 21. 6. 1621 na Staroměstském náměstí v Praze. Jeho tělo bylo vydáno poslední manželce Anně Salomé Hradišské z Hořovic a pochováno ve farním kostele v Pecce u Jičína.

Alice Braborcová

foto © Wikimedia Commons

Supernova (420 let)

Janem Keplerem byla supernova pozorována v Praze 17. října 1604. Později dostala jeho jméno.

Keplerova kresba De Stella nova, 1606

Prvně byla viděna už 9. 10. 1604. Jasnost původně nevýrazné hvězdy se náhle zvýšila a byla pozorovatelná prostým okem celý rok. Důkladně ji studoval právě Kepler, který svá pozorování

publikoval (1606) v pojednání De Stella nova in pede Serpentarii (O nové hvězdě v Hadonošových nohách).

Alois Rula

foto © Wikimedia Commons

Oslavy svatořečení Johánka z Pomuka (295 let)

Ve dnech 8.–16. října 1729 proběhly v Praze velkolepé oslavy ke svatořečení Jana Nepomuckého. Oslav se účastnilo několik set tisíc lidí. Johánka uznal Vatikán svatým 19. března 1729.

Svatojánské lodní slavnosti Navalis se u příležitosti zahájení beatifikačního procesu Jana Nepomuckého konaly poprvé 15. 5. 1715 a pořádal je řád Křižovníků s červeným srdcem. Od té doby se konají každoročně 15. května, v předvečer svátku svätce.

Generální vikář pražského arcibiskupa a jeden z českých patronů zemřel v březnu 1393 na následky mučení, které nařídil král Václav IV. Poté bylo jeho tělo shozeno z Karlova mostu do Vltavy a až v dubnu nalezeno zachycené na pravém břehu řeky. Po vyzvednutí byl Jan Nepomucký pochován se vši úctou v kostele sv. Kříže většího v klášteře křižovníků. Před rokem 1416 bylo světcovo tělo pohřbeno v chrámu sv. Víta, kde byl později vybudován velkolepý náhrobek. V roce 1973 byl proveden

Svatojánské lodní slavnosti, 18. století

antropologický výzkum ostatků Jana z Pomuka, který potvrdil jejich autenticitu. Při tomto ohledání byl vyvrácen dobový mýtus o zázračném dochovaném světcově jazyku. Ve skutečnosti se jedná o pozůstatek mumifikované mozkové tkáně. Mohlo by se zdát, že svatořečení Jana Nepomuckého mělo zastínit jiného Jana, upáleného v Kostnici 1415.

-alba-

Rytina bývalého náhrobku sv. Jana Nepomuckého v chrámu sv. Víta, 1692, podle kresby Kristiana Dittmanna

Snílci, nebo kverulanti? (635 let)

Kritizovat veřejné uctívání svätých? To nemůže dobře skončit. Ohnutý hřbet to většinou vyřeší...

Kněží Matěj z Janova, Jakub z Kaplic a Ondřej coby předchůdci Husovi a představitelé rané české reformace to mysleli dobře. Kárali rozdíly mezi biblí a chováním církve, přehnané uctívání svätých, jejich ostatků a obrazů. Doporučovali zbožný život, pokoru a křesťanskou lásku. Matěj z Janova vystudoval v Paříži a od roku 1381 kázal česky v Praze. Brzo si ho všimli a v roce 1388 byl nucen odvolat pět „bludných“ článků. Následně došlo na zákaz výkonu kněžských funkcí a svůj hřbet ohnul v září 1392, kdy slíbil poslušnost pražskému arcibiskupovi, čímž mohl nadále působit v kněžském úřadu.

Matěj z Janova, kresba J. L. Pomijela, cca 1940

-babok-

Malíř mizejících měst (165 let)

Václav Jansa se narodil 22. října 1859 v dnes zaniklé obci Slatinice do rodiny pastýře Václava Janseho a Marie, rozené Holubové. Rodiče pracovali u hraběte Herbersteina, proto se později stěhovali do Solan u Lovosic.

Václav Jansa, 1896

Václav Jansa, Salla terrena u Waldstýnů, 1898

Václav se tu sice vyučil kupcem, nicméně se i dál věnoval své největší zálibě – malování. Kvůli studiím odjel do Prahy, kde byl přijat na AVU, odkud ale kolem roku 1879 přešel na akademii ve Vídni. Často cestoval, maloval rád krajinu, především jihočeskou a Krkonoš. Když v roce 1893 začala asanace pražského ghetta, Starého a Nového Města, vznikla komise s úkolem sepsat památky a dokumentovat domy a ulice určené k asanaci. Fotograf Eckert pořídil jako člen komise (1894–1898) 40 snímků a zapůjčil 500 dalších z uplynulých 20 let své tvorby. SVÚ Mánes inicioval pořízení

v Písku a měli dcery Věru (*1900) a Libuši (*1904). V roce 1905 vytvořil pro plzeňské městské historické muzeum další soubor akvarelů mizejícího města, Stará Plzeň. V letech 1894–1895 s M. Alšem pracoval na diorámě Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou, roku 1891 namaloval hraběti Harrachovi dioráma Krkonoš a roku 1898 s L. Maroldem spolupracoval na Bitvě u Lipan (Maroldovo panoráma). Václav Jansa zemřel v Černošicích 29. 6. 1913 a pohřben byl na pražských Olšanských hřbitovech.

-lgs-

Husitské Emauzy (605 let)

Benediktinský klášter Na Slovanech (Emauzy) založil český král a císař Karel IV. Jako jeden z mála unikl plenění v době husitské.

Barokní podoba Emauzského kláštera před jeho regotizací beuronskými mnichy

V letech 1419–1589 jej husité převzali a praktickovali zde přijímání podobojí. Klášter v té době sloužil jako kolej pro utrakvistické myslitele a mnišská komunita postupně zanikla. Poslední utrakvistický opat Matouš Benešovský si dokonce v klášteře zřídil svou vlastní hospodu a pro hosty střelnici v zahradě. V roce 1592 po něm nastoupil jako opat Pavel Paminodas Horský a vědom si neudržitelnosti situace začal obnovovat katolickou benediktinskou komunitu. Počátkem 17. století klášter opět přijal katolickou liturgii.

-ab-

1. 10. 1434 (590 let)

Na zemském sněmu v Praze Rokycanova strana upustila od požadavku všeobecného zavedení přijímání podobojí a žádala jen **určení kostelů** v Čechách a na Moravě, kde bude možné kalich přijímat, **a provádět volbu** pražského arcibiskupa a biskupa olomouckého na zemských sněmech.

2. 10. 1349 (675 let)

Karel IV. zaručuje **beztretnost městu Norimberku** v případě protizidovského pogromu. Udělil tomuto městu povolení srovnat židovskou čtvrť se zemí. Císař obecně toleroval pogromy v německých říšských městech. Naopak v zemích Koruny české Židy z ekonomických důvodů chránil.

3. 10. 1949 (75 let)

V Praze byla zahájena komunistická **akce T-43**, která byla plánovanou perzekucí osob a měla současně zajistit pro tábory nucených prací velký počet internovaných. Cílem bylo zastrážit opoziční aktivisty od protirežimního odporu a souvisela s plánem vyčistit velká města od reakce.

5. 10. 1934 (90 let)

Premiéra českého filmu režiséra Martina Fryče **Poslední muž** v hlavní roli s **Hugo Haasem**. Rozmarná hra F. X. Svobody o despotickém a popudlivém muži byla filmaři zpracována dvakrát. Znamější je verze s Jaroslavem Marvanem pod názvem **Poslední mohykán** (režie Vladimír Slavínský, 1947).

6. 10. 1419 (605 let)

Přední čeští páni uzavřeli s královnou Žofíí **spolek na obranu** „práva a řádu zemského“, k němuž přistoupilo i Staré Město pražské. Spolek měl usilovat o zachování pokoje v zemi.

Pražský Chevalier (145 let)

Český písničkář, herec, textař, skladatel, spisovatel a režisér Karel Hašler se narodil 31. října 1879 v Praze na Zlíchově do dělnické rodiny Antonína a Marie Hašlerových. Na přání otce se vyučil rukavičkářem, ale zakrátko se dal k divadlu.

Nejprve vystupoval v občasných společnostech v Brně a Lublani, ve smíchovském divadle Pavla Švandy a v roce 1903 byl přijat do Národního divadla v Praze. Zároveň účinkoval v různých kabaretech a varieté, např. v Lucerně a Divadle Rokoko. Po vzniku ČSR vedl několik let Lucernu a založil v Praze velkou revue po vzoru pařížských scén. Písničky začal skládat již před první světovou válkou pod vlivem svého švagra Rudolfa Frimla. Jeho písně se staly velmi populární nejen díky obsahu, ale také díky příjemným melodiím. Hašler byl velkým patriotem a ve svých textech nikoho

Karel Hašler, 1927

Karel Hašler, Staré zámecké schody, Stanislav Hanzlík, 2009

nešetřil, zvláště politiky. Vedl bohémský život a v roce 1916 byl propuštěn z Národního divadla pro nekázeň. S filmem přišel do kontaktu již v němém éře.

S nástupem zvukového filmu začal skládat filmovou hudbu, písničky a vytvořil desítky filmových rolí. Za druhé světové války se nepokrytě stavěl na odpor proti okupantům, a i přes mnohá varování byl nakonec zatčen a internován v koncentračním táboře Mauthausen. Zemřel na následky mučení 22. 12. 1941. S manželkou Zdenkou Frimlovou měl dva syny, kteří později oba odjeli do USA. Zplodil také nemanželského syna Thomase, který se narodil až po jeho smrti. Karel Hašler byl jmenován Rytířem české kultury in memoriam.

Marie Petrušková

Zapomenutý Bučina (115 let)

Jméno českého fotografa, kameramana a novináře Ferdinanda Bučiny je tak trochu skryté ve stínu známějších pražských umělců. Přesto je jeho dílo důležitou součástí historie české fotografie.

Narodil se 26. října 1909 v pražských Nuslích v rodině obchodníka s potravinami Josefa Bučiny a jeho ženy Marie. Školní docházku absolvoval na Smíchově, v jedenácti letech se stal členem skautského oddílu. Tady si vytvořil vztah k přírodě, získal celoživotní přítele a poznal budoucí manželku. Po maturitě na gymnáziu se přihlásil ke studiu na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Školu však nedokončil a začal pracovat v obchodě svého otce. V roce 1936 se oženil s Vlastou Sychrovskou a vydali se na svatební

František Bučina, 1945

cestu na Podkarpatskou Rus. Kvůli této cestě si Bučina pořídil kvalitní fotografické vybavení včetně kamery. Vznikly série fotografií a filmových reportáží, které publikoval v časopisech, filmových týdenících a žurnálech. Na základě těchto snímků získal práci pro oddělení cizineckého ruchu ministerstva obchodu. Během druhé světové války byl zaměstnán jako laborant a pořídil sérii snímků v Javorníku nad Veličkou, kde fotografoval život prostých lidí na Horňácku.

Alšovo nábřeží v Praze, dnes nevidané, kluci hrají kuličky, 50. léta 20. stol.

Po roce 1946 působil jako scenárista, kameraman i režisér filmů propagujících cestovní ruch. Věnoval se rovněž fotografii architektonických a uměleckých památek. Zemřel 10. 11. 1994 ve věku 85 let v Praze a byl pochován na Vyšehradském hřbitově.

-aba-

1704
(320 let)
František Ignác Antonín Tůma
* 2. 10. 1704
† 30. 1. 1774
český skladatel období přechodu od baroka ke klasicismu

1894
(130 let)
Karel Plicka
* 14. 10. 1894
† 6. 5. 1987
český etnograf, hudebník, filmový scenárista, režisér, kameraman, fotograf, spoluzakládal AMU

1904
(120 let)
Libuše Jansová
* 5. 10. 1904
† 1. 1. 1996
první česká archeoložka, specialista na dobu laténskou

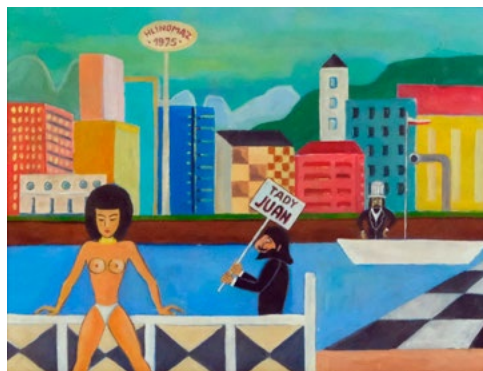

Originální herec i malíř (110 let)

Český herec, malíř a ilustrátor **Josef Hlinomaz** se narodil 9. října 1914 v Praze do rodiny hudebního skladatele a pedagoga **Václava Hlinomaze**. Po otci zdědil výrazné umělecké vlohy hudební, herecké i výtvarné.

Josef Hlinomaz

Josef Hlinomaz, Tady Juan, 1975

Mládí prožil v Dobříši, kde hrál ochotnické divadlo a vystudoval gymnázium. Poté se přihlásil na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze, obor malířství, ale po neshodách s pedagogy přešel na studia herectví na Státní konzervatoři. Svou hereckou dráhu

začínal v oblastních divadlech, poté např. v Divadle satiry, Realistickém divadle a hostoval i v Národním divadle v Praze. Od roku 1958 až do své smrti působil v hereckém souboru Filmového studia Barrandov. Měl osobitý a originální herecký projev, působil velmi

živelným a leckdy až improvizovaným dojmem. Hereckou doménou byly pro Hlinomaze postavy zrnitých, rázovitých a svérázných postav bodrých tatíků, veselých mužů i barbarských záporáků. Diváci si ho mohou nejlépe pamatovat z role Grimpa v muzikálu a také filmu Limonádový Joe aneb Koňská opera. Zahrál si též v mnoha oblíbených televizních seriálech, uplatnil se i v dabingu. Věnoval se malířství a ilustraci knih, jeho obrazy se vyznačují velkou dávkou humoru a poezie. Sbírku několika děl vlastní galerie v Litoměřicích a Rychnově nad Kněžnou. Psal fejetony a články do různých novin a časopisů. Zemřel 8. 8. 1978 na infarkt během dovolené v jugoslávském Splitu. *-alba-*

Kameraman a vynálezce (110 let)

Český kameraman **Vladimír Novotný**, kolegy familiárně přezdívaný „**Mulínek**“, se narodil 17. října 1914 v Táboře. Vyrůstal tam s rodiči a starším bratrem **Antonínem**, později hercem a inženýrem chemie.

Vladimír Novotný (vpravo), natáčení filmu *Pohled do očí*

povinné vojenské služby natočil několik krátkých snímků a poprvé si vyzkoušel animaci pohyblivých titulků a grafů. V roce 1935 založil vlastní trikový ateliér, který tehdy v Československu chyběl. Po roce 1955 pracoval jako kameraman u režiséra animovaných filmů Jiřího Trnky. V pozdějších hraných filmech uplatnil mnohé své nápady.

Například dvojexpozicí ve filmu *Císařův pekař a Pekařův císař* nebo triky s trpaslíky ve filmu *Ať žijí duchové*. Zařadil se mezi významné kameramany hraných snímků. Z desítek filmů vynikly zejména *Obchod na korze* (1965), *Limonádový Joe...* (1964), *Dívka na koštěti* (1971), *Jak utopit Dr. Mráčka* nebo

Vladimír Novotný (vlevo), ještě jako asistent **Václava Vícha**

televizní seriál *Arabela* (1980) a *Rumburak* (1984). Kameraman, kutil a vizionář Vladimír Novotný až do své smrti soustavně studoval novinky v oblasti fotografie, kamery a příbuzných technických odvětví. Zemřel 14. 4. 1997 ve věku 82 let v Praze.

Petmatz

1914
(110 let)
Josef Patočka
* 25. 10. 1914
† 15. 10. 1998
český herec s výraznou mimikou a hlasovým projevem

1929
(95 let)
Svatopluk Matyáš
* 18. 10. 1929
† 10. 7. 2020
český herec, angažovaná a prorežimní osobnost v době normalizace

1929
(95 let)
Vladimír Menšík
* 9. 10. 1929
† 28. 5. 1988
český herec, moderátor, lidový vypravěč a bavič

Historia magistra vitae

9. 10. 1969 (55 let)
Československá vláda v Praze **zakazuje vycestování jednotlivců** na Západ díky obrovskému počtu emigrace. Normalizační režim se od podzimu snažil maximálně omezit cesty svých občanů do svobodného světa. Silně omezena byla i možnost vycestovat na Západ v rámci organizované turistiky.

10. 10. 1804 (220 let)
Český varhaník a skladatel **Albín Mašek** se narodil 10. 10. 1804 v Praze († 24. 3. 1878). Byl velice plodným skladatelem. Zkomponoval přibližně 200 skladeb, vesměs určených pro chrámové potřeby. Komponoval i hudbu světskou. Jeho skladby patřily mezi velmi oblíbené i mimo Prahu.

11. 10. 1414 (610 let)
„**Mistr Jan**, obeslán jsa na concilium a sbor konstanský, aby se toho, což naň od nepřátel jeho žalováno bylo, spravil a z víry své počet učinil, prvé nežli glejtu od císaře Zigmunda dostal, z **Prahy vyjel**.“ (Kalend. hist. národa českého, D. A. z Veleslavína, str. 870)

11. 10. 1424 (600 let)
„**Zemřel** na morní bolest v obležení hradu Příbyslavě **Jan Žižka z Trocnova**, jinak z Kalicha, táhna do Moravy s knížetem Zigmundem Korybutem a Pražany. Hejtman český nepřemožený od hlízy přemožen.“ (Kalend. hist. národa českého, D. A. z Veleslavína, str. 870)

13. 10. 1409 (615 let)
„V neděli po sv. Diviši čteno v kolleji **Veliké privilegium a obdarování Václava IV.** římského a českého krále, kteráž dal potom mistrům českým na tři hlasy při volení rektora universitatis etc.“ (Kalend. hist. národa českého, D. A. z Veleslavína, str. 875)

Historia magistra vitae

14. 10. 1584 (440 let)

Na Moravě **začal platit gregoriánský kalendář**, asi o 10 měsíců později než v Čechách. Po sobotě 3. října následovala neděle 14. října. V Čechách se tak v roce 1584 slavily Velikonoce o čtyři týdny dříve než na Moravě. Reformu provedl svým mandátem z 3. 12. 1583 císař Rudolf II.

15. 10. 1424 (600 let)

„Kněz Prokůpek a kněz Ambrož se sirotky (husité Žižkovi) **donesli mrtvolu Žižkovu** do Hradce Králové, kde jsou jej pochovali v kostele sv. Ducha u velikého oltáře. Později však převezeno tělo do Časlavě.“ (Kalend. hist. národa českého, D. A. z Veleslavína, str. 878)

8. 10. 1699 (325 let)

V Čáslavi se narodil **Bernard Henet** († 18. 8. 1770 Žďár nad Sázavou), v letech 1738–1770 opat cisterciáckého kláštera Studnice Blahoslavené Panny Marie ve Žďáru nad Sázavou. Nahradil opata Václava Vejmluvu a navázal na jeho rozsáhlé stavební aktivity, narušené požárem.

20. 10. 1884 (140 let)

„Sněm království českého **schválil zřízení Akademie nadačního fondu** Jana Petra hraběte Straky z Nedabylic.“ (Kalendář hist. národa českého, D. A. z Veleslavína, str. 889) Strakova akademie podporovala ve vzdělávání chudou mládež z vyšších stavů obou zemských jazyků.

24. 10. 1639 (385 let)

Zbraslavský klášter u Prahy **byl vypálen** švédskými vojsky. Cisterciácký klášter, Aula Regia, založený roku 1292, utrpěl za třicetileté války velké škody. V letech 1611 a 1612 byl opakovaně vydrancován.

Sochař realista (100 let)

V **Rakovníku se 16. října 1924 narodil významný český akademický sochař a malíř Miroslav Pangrác**. Svým dílem navázal na české realistické umění – byl pokračovatelem odkazu Josefa Václava Myslbeka a Jana Štursy.

M. Pangrác při práci na bustě J. K. Tyla

Na svůj talent upozornil již jako žák v malířských soutěžích. Jako výhru často obdržel temperové barvy a čtvrtky, které využil k dalšímu malování podle vzorů pohlednic akademického

malíře Aloise Kalvody. Své první výstavy pořádal na půdě rodinného domu. Po měšťanské škole nastoupil v r. 1941 do keramické dílny sochaře Františka Nonfrieda, kde dekoroval a pracovat s hlinou. V září 1942 byl přijat na keramickou školu v Bechyni. Ještě předtím byl nuceně nasazen na důl Loužek u Lužné v Rakovníku. Po absolutoriu v Bechyni byl přijat na AVU v Praze, kde studoval pod vedením profesorů Jana Laudy a Karla Pokorného. Byl členem spolku Mánes, portrétoval významné osobnosti, ale jeho doménou byly především dětské

Dítě v šátečku – Vítánek, 1955

portréty. K těm nejvíce oceňovaným patří „Dítě v šátečku – Vítánek“ (1955) a „Gábinka“ (1977). Pro místo posledního odpočinku Františka Škroupa vytvořil v holandském Rotterdamu sochu s názvem „Hudba“. V roce 1983 byl jmenován zasloužilým umělcem. Zemřel 19. 6. 2012 v Rakovníku a byl pohřben v urnovém háji na zdejší městském hřbitově.

mf

Vizionář a průkopník (100 let)

Sochař, malíř a grafik Karel Malich byl jedním z neoriginálnějších českých výtvarníků 20. století. Narodil se 18. října 1924 v Holicích a jeho pozdější tvorbu ovlivnila zdejší kopcovatá krajina.

Vystudoval gymnázium v Pardubicích, výtvarnou výchovu a estetiku na Pedagogické fakultě UK a Akademii výtvarných umění v Praze. Po dokončení studia se usadil v Praze a živil se jako grafik a ilustrátor. Roku 1958 získal ateliér, stal se členem SČUG Hollar a začal se intenzivně věnovat malbě. Spoluzaložil tvůrčí skupinu Proměna a později skupinu Křížovatka. Spřátelil se např. s Jiřím Kolářem nebo Josefem Híršalem. V roce 1963 poprvé samostatně vystavoval ve Vysokém Mýtě. Pro jeho tvorbu byly charakteristické

Jan Šplíchal, portrét Karla Malicha

barevné pastely a drátěné plastiky, náměty čerpal z přírodních a kosmických dějů. Jeho dílo slavilo úspěchy doma i v zahraničí, vystavoval v prestižních galeriích a muzeích, např. Centre Pompidou, Martin-Gropius-Bau, Guggenheimovo muzeum nebo Muzeum moderního umění v New Yorku. V letech 1967 a 1968 navštívil USA při příležitosti instalace svých děl. Představil se v československém pavilonu na bienále v Benátkách a na světové výstavě EXPO v Ósace (1970). V období normalizace nesměl až do roku 1988

Karel Malich, Bez názvu, 1985, soukromá sbírka

vystavovat v oficiálních galeriích. V roce 2013 se konala obsáhlá retrospektiva jeho díla v Jízdárně Pražského hradu. Karel Malich byl dvakrát ženat, z druhého manželství měl dceru Kateřinu. Zemřel v Praze 24. 10. 2019 ve vysokém věku 95 let.

Alice Braborcová

1934

(90 let)

Kat a blázen

19. 10. 1934 premiéra hry Jana Wericha a Jiřího Voskovce v Osvobozeném divadle v Praze

1939

(85 let)

Cesta do hlubin študákovy duše

31. 10. 1939 premiéra českého filmu Martina Friče z gymnaziálního prostředí

1959

(65 let)

Člověk z pudy

30. 10. 1959 premiéra hudební komedie J. Suchého a J. Šlitra

Velikán dřevorytu (90 let)

Český malíř, grafik, sochař a ilustrátor Zdeněk Mězl se narodil 31. října 1934 v Praze. Jeho tvorba byla poznamenána osobitým smyslem pro humor, byl milovníkem sarkasmu, ironie i provokace.

Zdeněk Mězl, 2014

Od mládí chtěl být malířem, proto nastoupil do Státní grafické školy v pražské Křížovnické ulici, kde studoval u profesora Jaroslava Vodrážky. Již zde si zvolil techniku dřevorytu, které se věnoval celý život. Po střední škole následovala Akademie výtvarných umění,

kde navštěvoval grafické ateliéry profesorů Vladimíra Pukla a Vladimíra Silovského. Od střední školy ho lákala i tvorba obrázků do knih. Jako ilustrátor se po svém postupně vypořádal jak s antickými bájemi, tak s Jaroslavem Haškem, Ezopovými bajkami či Danteho Peklem. Spolupracoval s nakladatelstvími Melantrich, Albatros

či Československý spisovatel a dodnes má na svém kontě téměř stovku ilustrovaných knih. Přestože slávu výtvarníkoví přinesla hlavně jeho grafická činnost,

Dřevořez, Český Dekameron I., 2012

zabýval se také sochařskou tvorbou a olejomalbou. Je rovněž autorem tří poštovních známek. Za svou práci získal mnoho domácích i zahraničních ocenění. Zdeněk Mězl zemřel 23. 5. 2016 ve věku 81 let v jedné z pražských nemocnic. Pohřben byl na hřbitově v Modřanech. S manželkou Janou, restaurátorkou, šperkařkou a sochařkou, mají dceru Magdalenu a Markétu. Obě dcery se věnují umělecké činnosti.

Petam

Fotograf velkého formátu (70 let)

Český fotograf, výtvarník, pedagog a vydavatel Bohumír Prokůpek se narodil 13. října 1954 v Humpolci. Po celý život se ve své volné tvorbě soustředil na krajinu a přírodu, jeho fotografická působnost byla vskutku celorepubliková.

Český fotograf Bohumír Prokůpek

Zájem o fotografii přivedl nadaného Bohumíra z rodného Humpolce do Brna. Tady v letech 1970–1974 studoval fotografii na Střední uměleckoprůmyslové škole u profesora Hrubého. V 70. a 80. letech postupně pracoval jako

výtvarník v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích, jako fotolaborant Československé tiskové kanceláře nebo jako obrazový redaktor Pressfota. V letech 1982–1986 vystudoval katedru fotografie FAMU v Praze u profesora Jána Šmoka. Poté se věnoval svobodnému povolání jako fotograf a publicista. V roce 1990 založil společně s přáteli nakladatelství ASCO. O deset let později stál spolu s Janem Reichem, Karlem Kuklíkem a Jaroslavem Benešem u zrodu uměleckého sdružení fotografů Český dřevák. Od roku 2002 do konce života působil jako pedagog na pražské FAMU, kde vedl ateliér plenéru. Byl umělcem širokého

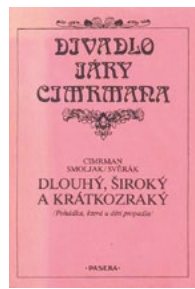
Členové skupiny Český dřevák, Prokopské údolí, 20. 10. 2004

záběru, kromě fotografie se zabýval výtvarnictvím a designem. Pozoruhodná jsou jeho výtvarná a architektonická řešení výstav. Za nejvýznamnější lze považovat expozici pro Památník v Lidicích, která získala v roce 2007 hlavní cenu Český interiér. Bohumír Prokůpek zemřel 19. 11. roku 2008 v Humpolci.

Petram

1964
(60 let)
Starci na chmelu
16. 10. 1964
premiéra prvního českého filmového muzikálu Lad. Rychmana

1974
(50 let)
Dlouhý, široký a Krátkozraký
17. 10. 1974
premiéra hry Divadla Járy Cimrmana

1984
(40 let)
Nobelova cena za literaturu
11. 10. 1984
za Jaroslava Seiferta ji převzala jeho dcera Jana 10. 12. 1984

Historia magistra vitae

24. 10. 1934 (90 let)

Koncertní křest nově založeného **Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK** ve velkém sále Radiopaláce na Vinohradech. Dnes orchestr sídlí a koncertuje v prostoru Smetanovy síně Obecního domu. Zakladatelem byl Rudolf Pekárek a jeho činnost vymezil slovy Film-Opera-Koncert.

25. 10. 1419 (605 let)

Krátce po první pražské defenestraci došlo k **obléhání Vyšehradu husity**. Tímto nenadálým přepadem se husité pod vedením Jana Žižky z Trocnova Vyšehradu zmocnili. Ne však nadlouho, o několik dní později bylo uzavřeno příměří a husité museli Vyšehrad vrátit.

25. 10. 1894 (130 let)

Bylo **elektricky osvětleno Václavské náměstí**. První trvalé veřejné osvětlení v Praze představovalo 40 Křížkových obloukových lamp. První dočasné veřejné osvětlení bylo v Praze instalováno již 1881 na Ferdinandově (dnes Národní) třídě na počest návštěvy korunního prince Rudolfa.

25. 10. 1989 (35 let)

Členové České filharmonie se připojili ke svému dirigentovi Václavu Neumannovi a rozhodli se **bojkotovat Československou televizi a rozhlas** na protest proti perzekuci signatářů Několik vět. 93 filharmoniků předtím hlasovalo o bojkotu, z nichž se tři zdrželi a jeden byl proti.

29. 10. 1914 (110 let)

Vrchní velitel rakousko-uherské armády arcivévoda Bedřich Rakousko-Těšínský si v přípisu stěžoval císaři na **chování českého národa** a žádal nastolení tuhé vojenské diktatury v českých zemích a 5. 12. 1914 svou žádost opakoval. V armádě působil do roku 1917, kdy byl odvolán.

výherci, odpovědi

SOUTĚŽE ZA MĚSÍC ZÁŘÍ 2024

Celkem došlo 918 odpovědí, z toho 559 žen, 359 mužů.

Nejvíce odpovědí přišlo:

- Jihomoravský kraj: 24,07 %
- Hl. město Praha: 11,11 %
- Ústecký kraj: 11,11 %
- Moravskoslezský kraj: 10,24 %
- Středočeský kraj: 7,52 %
- Pardubický kraj: 5,56 %
- Vysočina: 5,23 %

Fotohádanka

otázka: Poznáte místo na obrázku?

odpověď: b) Betlémská kaple, Praha 1

soutěžilo: 322 čtenářů, 210 správně, 112 špatně

výherci: Jaroslava Mičianová, Zbýšov; Lucie Náhoriová, Praha 6 – Řepy; Kateřina Hendrychová, Stružnice

Křížovka

tajenka: ...tou je historie výroby kočárků v...

soutěžilo: 236 čtenářů, 164 správně, 72 špatně

výherci: Michaela Dudová, Lom u Mostu; Milena Bauerová, Choceň; Milada Srnková, Karlovy Vary

Soutěž o vstupenky

otázka: Kde se nachází Centrum stavitelského dědictví?

odpověď: c) Plasy

soutěžilo: 360 čtenářů, 358 správně, 2 špatně

výherci: Bohuslava Pelcová; Lubná; Vladislava Novická, Praha 10

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

fotohádanka

Poznáte místo na obrázku?

- Trmalova vila, Strašnice
- Letohrádek Kinských, Smíchov
- Mozartova vila, Bertramka, Smíchov

Své odpovědi na **fotohádanku** a **tajenku křížovky** nám pošlete do 10. října z www.kampocesku.cz/souteze, www.prazskyprehled.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Vždy tři výherci z každé soutěže **obdrží od redakce výhru e-mailem**. Podmínky soutěží najdete na www.kampocesku.cz/vseobecne-podminky.

křížovka

POMŮCKA: AIDS, AR, LI		OZDOBNÝ PLÍŠEK	1. DÍL TAJENKY	SNÍŽENÝ TÓN E	KOMORA KOMERČNÍCH PRÁVNÍKŮ ZKR.	STRŽ	OSMITISÍCOVÁ HORA	OBCHODNÍ DŮM ZKR.	LIDOVÁ ŠKOLA UMĚNÍ ZKR.	ZVÝŠENÝ TÓN A
SKVRNA					PRYSKYŘICE					
OBAL PLODU HRÁŠKU					RADĚJI TVOJI					
INICIÁLY ZPĚVÁKA HLASE			OPĚRENEC VYTOUŽENÝ CIL					UHELNÉ SKLADY ZKR. PŘEDVÁDĚNÍ		
NA ONOM MÍSTĚ				POŘADOVÝ POVEL IBSENOVO DRAMA					2. DÍL TAJENKY	CIZÍ POTRAVINOVÁ FIRMA
POŘEKADLO						BLYSKNUTÍ RYCÍ POTŘEBA				
	MUŽSKÉ JMÉNO ČÁST KABÁTU				BACHOR NERVOVÝ ZÁŠKUB					
ČTVRTÉ TRÍDY							OSOBNÍ ZÁJMENO ZNAČKA KOUPELEN			
CHEM. ZN. LITHIA			SMRTELNÁ NEMOC OZNAČ. ČES. LETADEL					PLOŠNÁ MÍRA DRUH REPRODUKCE		
OTÁZKA PŘI SÁZCE				KLAVÍR HOVOR. POLÁRNÍ ZÁŘE						
KOPI					STŘEDOČESKÝ HRAD URINA					NEPOŽÍVAT TEKUTINY
POVZDECH			SCHOPNOST DUCHOVENSTVO			TAMTEN BÝVALÝ TV SPORT. REDAKTOR				
	HUDEBNÍ ŽÁNŘ PŘEDLOŽKA	MIMO PŘEDLOŽKA					ZVOLÁNÍ TOREADORA JIHO-SLOVAN			
POLOVINA ZÁPASU								INIC. HER. PAVELKY ZNAČKA MOUKY		
PACH					OCHRNUTÍ					
PSACÍ POTŘEBY					OBLÉČI BOTY					

soutěž o vstupenky

do Divadla Na Jezerce

Kdy byla založena Divadelní společnost Jana Hrušínského?

a/ 2000 b/ 2001 c/ 2002

Odpovědi zasílejte do 10. října z www.kampocesku.cz/souteze a www.prazskyprehled.cz/souteze. Dva výherci získají dvě vstupenky na představení Batman v Divadle Na Jezerce, 7. 12. 2024.

Elektronické předplatné na novém webu www.prazskyprehled.cz

LUCEMBURKOVÉ

rodokmen LP 998–1458

Lucemburkové jako druhá česká královská dynastie vládli ZEMÍM KORUNY ČESKÉ v letech 1310–1437. Ručně malovaný rodokmen včetně postav a typických detailů pro období gotiky ocení snad každý milovník historie. Rozměr tisku na formát A1 zaručuje dobrou čitelnost i přehlednost. Skvělý dárek, unikátní dekorace, didaktická pomůcka.

KOUPÍTE NA E-SHOPU REDAKCE
www.kampocesku.cz/eshop

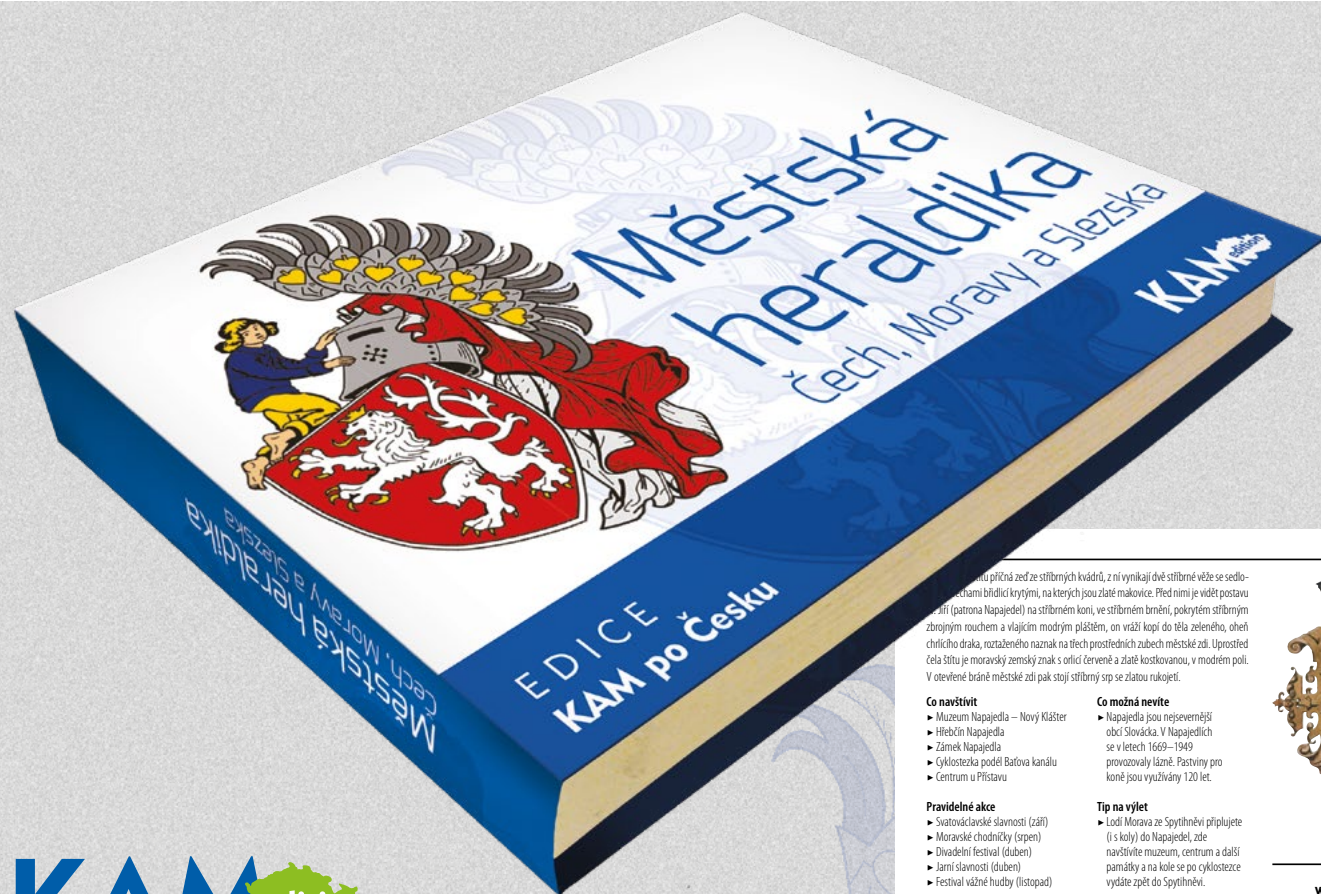
poštovní zásilka: 399 Kč (poštovné 100 Kč platí pouze pro Českou republiku)
osobní odběr v redakci: 150 Kč (+ tubus 49 Kč)

• rozměr A1 (594 x 841 mm) • baleno do tubusu • dodává Česká pošta jako doporučený, pojištěný balík do ruky
 KAM po Česku, Kubelíkova 30, Praha 3

Městská heraldika

Čech, Moravy a Slezska

Publikace z ediční řady KAM Edition

KAM edition

založeno l. P. 1355

...u příčině zed' ze stříbrných kvádrů, 2 ní vynikají dvě stříbrné věže se sedlo-
...chami bíhlicí korymbi, na kterých jsou zlaté malovice. Před nimi je vidět postavu
...in (gatrona Napajedla) na stříbrném koni, ve stříbrném brnění, pokrytém stříbrným
zbrojním rouchem a vlnitým modrým pláštěm, on vráží kopí do těla zeleného, oheň
chrličího draka, roztaženého naznak na ttech prostředních zubech městské zdi. Uprostřed
čela štítu je moravský zemský znak s orlicí červeně a zlatě kostkovanou, v modrém poli.
V otevřené bráně městské zdi pak stojí stříbrný srp se zlatou rukojetí.

Co navštívit

- Muzeum Napajedla – Nový Klášter
- Hřebčín Napajedla
- Zámek Napajedla
- Cyklostezka podél Bařova kanálu
- Centrum u Přístavu

Pravidelné akce

- Svatováclavské slavnosti (září)
- Moravské chodníčky (srpen)
- Divadelní festival (duben)
- Jarní slavnosti (duben)
- Festival vážné hudby (listopad)

Co možná nevíte

- Napajedla jsou nejsevernější
obcí Slovácká. V Napajedlech
se v letech 1669–1949
provázely lázně. Pastviny pro
koně jsou využívány 120 let.

Tip na výlet

- Lodi Morava ze Spytihněvi připlyjete
(i s koly) do Napajedla, zde
navštívíte muzeum, centrum a další
památky a na kole se po cyklostezce
vydáte zpět do Spytihněvi.

www.napajedla.cz
www.ic.napajedla.cz
www.kknapajedla.cz

V publikaci Městská heraldika Čech, Moravy a Slezska se dozvíte, jaký je aktuálně užívaný znak zhruba poloviny měst České republiky, rok jejich založení (první písemná zmínka), popis znaku, případně legendu o jeho vzniku. Nadčasovými sděleními jsou informace, co ve městě navštívit, pozvání na pravidelně pořádané akce a nechybí ani tipy na doporučený výlet.

Bonusem jsou znaky všech pražských městských částí.

■ vázaná plnobarevná

■ doporučená prodejní cena 250 Kč

CENA pro vás 150 Kč

■ objednat lze přímo v redakci

osobně: Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3

telefonicky: +420 222 944 816-7

+420 602 223 279

e-mailem: redakce@kampocesku.cz

na e-shopu: www.kampocesku.cz/eshop

KONEC

neplacené části

ČÍST DÁL
předplatitel